

phiên luận

(thư của một thân hữu ở Pháp)

...Vô cùng cảm tạ thịnh tình quý hóa như anh đã viết: "Qui se ressemblent s'assemblent" - đồng nghĩa với quan niệm đồng phương "đồng thanh tương ứng, đồng khí tương cầu."

Đời này rất khó kiếm bạn "thanh khí" chân chính! Thế giới hiện tại không chú trọng đạo đức nhân nghĩa mà chạy theo vật chất lợi lộc, cho nên có vô số "đồng chí" bịp bợm, lừa đảo, bóc lột,...

Nói đến giao du quen biết, thì chúng ta đã gặp vô số nhân vật, tựu trung tri kỷ tri tâm thử hỏi đã được mấy ai?! Kiếm được người thấu hiểu lòng nhau để hàn huyên tâm sự, san sẻ vui buồn, chia sẻ cho nhau thao thức băn khoăn trước tình nhà nọ nước thật hiếm có!

Trong bước đường lưu vong hải ngoại, anh kết hợp được một số khá đồng bằng hữu, cùng trong đoàn thể đồng nghiệp, chẳng đề cập vấn đề chính trị, đó cũng là một công cuộc đáng mừng!

Tôi, khác đời chút, tiếc thay tay đã nhúng chàm... Chìm nổi từ thuở thiếu thời cho Đất Nước, kém khả năng, thiếu kinh nghiệm! Lên voi xuống chó, vào

tù ra tội, trước sau trái năm, sáu lần, dưới tất cả mấy chế độ, từ thực dân đến cộng sản, cho tới độc lập quốc gia (1940-1963), rồi chung qui là một xác thân vô dụng đối với giang san chủng tộc!

Nay, lão lai tài tận, suy giảm cuộc đời thăng trầm dĩ vãng mà lấy làm thẹn thường xấu hổ cho mình! Lòng nhiệt huyết của mình do truyền thống Ông Cha không đem lại chút nào bổ ích cho đại sự, vì được đào tạo trong khuôn khổ "vương đạo" mà rồi phải sinh sống chung đụng với cảnh huống "bá đạo"!!!... Đã có lần tu duy đến triết lý "trung đạo" của Phật pháp, "trung dung" của Khổng tử, "hoàn trung chí thiện" của Lão giáo để chấp trung, nhận xét chỗ sai chỗ đúng của vương đạo, nơi phải nơi trái của bá đạo, tránh cực đoan mà dung hòa cho đường lối của mình. Nhưng ngao ngán thay, trong giai đoạn khá dài hoạt động, chẳng có ai áp dụng một cách khôn ngoan triết lý ấy! Ước chi triết lý kia được kẻ làm chính trị tôn trọng phần nào, thì nhân dân đâu đến nỗi nghèo nàn đói khổ, lầm than chết chóc! Suốt đời lặn lội của tôi, luẩn quẩn

chung quanh vấn đề ấy mà lắm lúc thắc mắc, hóa ra ngẩn ngơ khờ dại!

Đến nay, bóng chiều đã xế, tự nhận mình lầm lỗi quá nhiều! Quốc tế là gì? Liên Hiệp Quốc, Hội Đồng Bảo An là gì? Siêu cường, đại cường, tu bản là gì? Cộng sản là gì? Hiểu cho vô lễ thì đều là bi hài kịch phô diễn trên sân khấu năm châu bốn biển! Cá lớn nuốt cá bé, lý luận kẻ mạnh hiếp đáp kẻ yếu. Xưa nay đã có quốc gia nào đổ máu giùm cho nước khác độc lập tự do?! Siêu, đại cường hùa bè cùng nhau chia xẻ lợi quyền trên xương máu tiểu nhược! Nhân quyền, tự do, dân chủ, nhân đạo, vv... khẩu hiệu đầu môi trót lưỡi của nước lớn để che giấu sự bịp bợm, xâm lấn, bóc lột nước nhỏ! Mấy năm sau nạn "trò hề" đảo chính tại Nga Xô, chinh phạt Irak, viện trợ Somalie, cấp cứu Nam Tu, xen vào nội bộ Cam Bốt, bóc lột nhân công VN, vv... chưa đủ làm sáng mắt những ai còn óc vọng tưởng hảo huyền! Những sự kiện đó, thật hay giả, đúng hay sai? Giả mà mạnh là thật, sai mà có người theo là đúng. Đúng mà yếu là sai, có gì chứng minh tuyệt đối đâu? Phản quốc ngày trước, yêu nước hôm nay, thay đen đổi trắng vẫn có kẻ chẳng cho đó là chương tai gai mắt, đảng khác còn ca tụng hoan hô nữa! Do thành tâm thiện chí mà tôi bị thúc đẩy dồn ép vào đường lầm lạc đấu tranh chính trị! Ngoài ra còn đóng góp vào hành chánh, dù bất bình thời sự mà cáo thoái ngang nhiên mấy lần, nhưng xét cho kỹ

cũng chẳng bỏ ích cho ai cả! Chẳng phải ếch nằm đáy giếng, nhưng tránh sao khỏi cái tội không thấy rộng nghe xa, không tự lượng sức lực yếu đuối, khả năng kém cỏi của mình; chỉ nên rút cuộc lại hoàn "dã tràng xe cát".

Từ xưa, tôi vẫn tin tưởng "nhân vật trí thức", vì đồng bào VN ta thấm nhuần lâu đời giáo dục đông phương, tôn trọng kẻ sĩ trí thức (trí thức khoa bảng và trí thức không khoa bảng). Nhưng đụng chạm với họ trong những năm qua, tôi không được may mắn gặp số nhiều trí thức thật sự! Đa phần là trí thức không khí khái, không tiết tháo - chẳng dám vơ đũa cả nắm. Hạng trí thức này là con dao lợi hại, nếu để cho bọn "chính trị đồ tể" lợi dụng, thì tha hồ chặt chém sướng tay! Trái lại trí thức chân chính, khí phách tiết tháo đàng hoàng thì có bao giờ cống hiến trí tuệ và tài năng của mình cho phường nước đục thả câu, buôn dân bán nước! Còn một hạng "trí ngữ" lâu nay ta thấy chúng nó xun xoe khoác lác, không cần đếm xỉa nữa!

Tuổi hoàng hôn gần tắt lịm rồi, dĩ vãng đã cho tôi một bài học chân chính, nhưng thời gian đâu còn chờ đợi, để đem sở học kinh nghiệm ấy mà thực hành? Có biết ăn năn thì cũng quá muộn màng.

Ngao ngán trước biến chuyển chung của thế cuộc và nhân tình đảo điên hiện tại đang gây nhiều bất lợi cho những ai thực sự yêu nước thương nòi và đang trở ngại vô

cùng cho quyết tâm tranh đấu tại Quê Nhà. Đã gần một năm nay tôi đành chỉ làm văn, viết báo, khô cạn nguồn cảm hứng thi thơ, không giống như ngừng năm về trước lấy bút mực để mua đôi chút thu thái tâm hồn.

Thiết nghĩ rằng nói nhiều lại sai nhiều, viết nhiều lại trật nhiều trong giai đoạn đạo đức suy thoái tận cùng, độc ác tăng trưởng nhanh chóng, thời kỳ hiện tại ngược dòng với bốn chữ Nhân, Nghĩa, Trí, Tín. Như trên tôi đã thổ lộ, đúng là sai, sai là đúng, khó bề nhận định chính xác! Gặp được bạn hiểu biết, đem chút tâm sự ẩn uất giải bày, khuây khoa trong giờ phút cũng nhẹ nhõm cõi lòng nặng trĩu, gan ruột tơ vò, từ mấy năm dài đằng đẳng...

Thơ viết khá dài, nội dung thô thiển, quấy rầy thời giờ người đọc, mong được lượng chuộc cho sự "vòng vo tam quốc". Nhất là đại xá cho cái "thằng tôi" khá ố (Le moi est haissable)...

V.N.N.

BPT: Xin phép cụ V.N.N. được phổ biến thư trên đây vào mục "Phiếm Luận".

Cùng với thư này, Cụ V.N.N. gửi cho chúng tôi một bài bằng Pháp văn: "La Pratique du Confucianisme dans le Vietnam Ancien". Có dịp xin đăng vào LT những kỳ khác.

Xin cảm ơn cụ.

Cụ V.N.N. cũng là một giáo sư Hán học ngày xưa ở Việt Nam.

CẢM TẠ

Xin cảm ơn toàn thể AHCC đã đến phúng điếu, phân ưu ở nhà quán hoặc qua điện thoại/thư/fax và tiễn đưa linh cữu của cha chúng tôi là:

AH Đồng Sĩ Nga

đến nơi an nghỉ cuối cùng
tại nghĩa trang Rose Hills, California, USA.

Trong lúc tang gia bối rối có điều chi sơ sót,
xin các AH niệm tình bỏ qua.

Kính

Thay mặt tang quyến
Đồng Sĩ Khiêm và gia đình

Đường Bạc Liêu - Cà Mau

Lê thành Trinh

Tôi xin kể lại với các bạn chuyện tôi làm đường Bạc Liêu-Cà Mau với Công Binh.

CBVNCH đã đóng góp một phần rất quan trọng vào chương trình canh tân kiều lộ tại miền Nam VN trước đây, nên sự cộng tác giữa dân kiều lộ chúng tôi với CB là việc dĩ nhiên, không có chi lạ cả. Chuyện lạ là việc này đã xảy ra sau biến cố 30-4-75, nghĩa là khi mà chính quyền miền Nam đã hoàn toàn tan rã.

Kể từ hiệp định Geneva 1954, theo chiến lược toàn cầu của họ, Mỹ đã đổ vào VN khoảng hai tỷ đô la để thực hiện việc canh tân đường bộ. Trong giai đoạn cực thịnh của chương trình này, các cơ quan Việt và Mỹ, dân cũng như quân, thì đua với nhau mà làm đường.

Để cho chương trình thêm xôm tụ, Mỹ còn ép các bạn đồng minh Nam Hàn, Thái Lan, Phi Luật Tân, Úc và Tân Tây Lan tham gia vào chương trình này nữa.

Từ Quảng Trị đến Cà Mau, đâu đâu cũng thấy những đơn vị quân dân thực hiện việc canh tân kiều lộ.

Để phối hợp chương trình hành động của các cơ quan liên hệ, chính phủ VNCH đã lập ra Ủy Ban phối hợp vận tải thủy bộ, tiếng Anh là Coordinating Committee for Water and Land Transportation, gọi tắt là CORCOM, mà hai vị đồng chủ tọa là kỹ sư Tăng, tổng cuộc trưởng kiều lộ và tướng Chúc, cục trưởng cục công binh. Trong ủy ban này, tôi có nhiệm vụ "chạy cò", nghĩa là liên lạc với các hội viên để tổ chức các buổi họp định kỳ hay bất thường và theo dõi sự thi hành các quyết định của ủy ban. Công việc chạy cò này chẳng ăn giải gì, nhưng đã cho tôi cơ hội làm quen với nhiều người ở nhiều cơ quan. Tôi đã có được những liên lạc tốt đẹp với các anh em Công Binh và sự quen biết này đã giúp tôi rất nhiều sau này, trong một giai đoạn hết sức khó khăn của đời tôi. Tổng Cuộc Kiều Lộ là một cơ quan có liên hệ mật thiết với Mỹ, cả về dân sự lẫn quân sự. Thế mà sau ngày 30-4-75, thì gần như toàn bộ nhân viên Tổng Cục còn ở lại trong nước. Có người nói rằng đây là kết quả của một sự giàn xếp giữa Mỹ và Hà Nội.

Tôi không có điều kiện để kiểm chứng giả thuyết này, chỉ biết rằng sau ngày miền Nam thất thủ, thì chúng tôi phải trình diện Ủy Ban Quân Quản, rồi bị đưa đi học tập cải tạo tại trại cải tạo 15-NV, đóng tại làng Cô Nhi Long Thành, Biên Hòa. Trại cải tạo 15-NV là trại số 15 của Bộ Nội Vụ dành cho "ngụy quyền". Còn các anh em bên quân đội, được gọi là "ngụy quân", thì học tại các trại thuộc Bộ Quốc Phòng.

AH Nguyễn Văn Mơ, trong LT số 57, đã viết một bài, đọc rất thấm thía, mô tả tình trạng của chúng tôi trong trại này. Lúc rảnh rỗi, các tù thường đồn với nhau rằng 15-NV là "15 năm về" và không ngờ điều nói đồn này đã đúng với một số tù cải tạo!

Sáng hôm đó, chúng tôi đã sẵn sàng để đi lao động, thì được lệnh tập hợp để nghe cán bộ đọc tên những người được tạm tha. Trong đợt này, Kiều Lộ chúng tôi có ba người: anh Đồng Sĩ Tụng, anh Huỳnh Tấn Khiêm, và tôi.

Sau khi vội vã giả từ các bạn bè còn ở lại, chúng tôi lên hội trường để nghe thuyết trình về